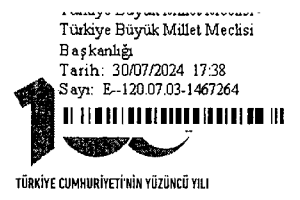

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-12232760

Konu : Soru Önergeleri (7/12425)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.06.2024 tarihli ve 1436819 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Burcugül ÇUBUK tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/12425 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/12425 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 0668CBE2-C9F6-4E75-A30C-C343B53A0A29

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK

Sosyal Çalışmacı

Telefon No: (312) 705 73 30

**İzmir Milletvekili Sayın Burcuğül ÇUBUK'a Ait 7/12425 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımız engelli bireyler ve ailelerinin güçlendirilmesi ve yaşam standartlarının iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütmekte, engelli bireylerin istihdamına ve toplumsal hayata etkin olarak katılımına büyük önem vermektedir.

Ülkemizin engellilik alanındaki temel politikası engelli bireylerin herhangi bir ayrımcılığa uğramaksızın insan haklarından yararlanarak toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanmasıdır. Bu anlayışın dayanağını ülkemizin 2009 yılında taraf olduğu Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (EHİS) ile 2005 yılında kabul edilen ve 2014 yılında EHİS'in iç hukuka aktarılması çalışmaları kapsamında revize edilen Engelliler Hakkında Kanun oluşturmaktadır.

Engelli bireylerin eşit vatandaşlar olarak potansiyellerini gerçekleştirebildikleri içermeci bir toplum inşa etmek vizyonu ile 2030 yılına kadar ülkemizin engellilik alanındaki yasal, kurumsal ve uygulamaya yönelik yapılması gerekenler için bir yol haritası niteliğinde olan 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi; Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve engellilik alanında faaliyet gösterenler başta olmak üzere sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile üniversitelerin katkı ve katılımlarıyla hazırlanarak 3 Aralık 2021 Dünya Engelliler Günü'nde Cumhurbaşkanımız Sn. Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından ilan edilmiştir.

Engelsiz Vizyon Belgesi ile ortaya koyulan hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik olarak 2023-2025 yılları arasında yürütülecek faaliyetlerin belirlenmesi amacıyla Bakanlığımız koordinasyonunda katılımcı bir anlayışla hazırlanan ilk Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı ise 2 Aralık 2022 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmış olup tüm taraflarca uygulanmasına ilişkin 2023/4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayımlanmıştır.

Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı ile tüm alanlarda güçlü koordinasyon, çok taraflı iş birliği ve engelli bireyleri temsil eden sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile engelliliği anaakımlaştıran ve engelli bireylerin engellilikten kaynaklı ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran 31 hedefe yönelik 107 eylem alanı kapsamında 316 faaliyet hayata geçirilmeye başlanmıştır. Bu bağlamda; Ulusal Eylem Planı'nın "Hakların Korunması ve Adalet" politika alanı altında yer alan; "*Engelli Bireylerin Ayrımcılığa Karşı Yasal Olarak Korunması*" hedefine yönelik belirlenen; "Ulusal mevzuatın gözden geçirilerek engelliliğe dayalı ayrımcılık içeren hükümlerin ayıklanmasına yönelik revizyon çalışmasının yapılması" eylem alanı kapsamında, "Engelliliğe dayalı ayrımcılığa yönelik yaptırımların güçlendirilmesine ilişkin çalışmalar yapılacaktır." faaliyeti ile ilgili kurum ve kuruluşların sorumluluğunda çalışmalar devam etmektedir.

Bakanlığımıza bağlı engelli bakım merkezleri planlı veya habersiz olarak il müdürlüklerimizce ve Bakanlığımız Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından denetlenmektedir.

Merkez bünyesinde oluşturulan evde bakım hizmet birimi bakım ihtiyacı olan engelli bireyi ve ailesini her ay düzenli olarak ikametgâhında ziyaret ederek bakım hizmetlerinin sunumunu takip etmekte, engelli bireye ve ailesine psiko-sosyal destek hizmetleri vermektedir. Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği kapsamında engelli birey ve bakım verenin durumunu değerlendirmek amacıyla ikamet ettikleri adreslerde heyet tarafından her yıl en az bir kez düzenli olarak kontrol ve rehberlik hizmeti gerçekleştirilmektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik olarak başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma

ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlığımız engelli vatandaşlarımıza yönelik yardım programlarıyla yıllar içerisinde daha fazla ihtiyaç sahibi engelli vatandaşımıza ulaşmaktadır.

Bakanlığımızca 2022 sayılı Kanun kapsamında %40 ve üzeri oranda engelli raporu olan, sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Aylığı; 18 yaşından küçük özel gereksinim düzeyi en az hafif düzeyde olan veya %40 ve üzeri oranda engelli olan yakını bulunan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Yakını Aylığı bağlanmaktadır.

2022 sayılı Kanun kapsamındaki yaşlı ve engelli aylıklarına ilişkin artışlar, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu doğrultusunda, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Mali ve Sosyal Haklar Genelgesinde yer alan memur aylık katsayısına göre belirlenmekte, artış oranı söz konusu gösterge artışı oranında uygulanmaktadır.

Öte yandan 2828 sayılı Kanunun Ek 7 nci maddesi kapsamında yürütülmekte olan evde bakım yardımı Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği çerçevesinde uygulanmaktadır. 2828 sayılı Kanunda; "Bakıma ihtiyacı olan engellilere evde bakımına destek için (10.000) gösterge rakamı ile memur aylık katsayısının çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar aylık sosyal yardım yapılır." hükmü yer almaktadır. Bu hüküm çerçevesinde engelli bireyler adına yapılacak olan sosyal yardım tutarı belirlenmektedir.

Bu çerçevede memur maaşlarındaki artışlar yaşlı ve engelli aylıkları ile evde bakım yardımlarına da yansıtılmakta olup, bu kapsamda 2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla ödenen tutarlar artırılmıştır.

Engelli kamu personel alımları ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçlarına ve taleplerine göre belirlenmektedir. Kamu kurumlarında çalışan toplam memur sayısı arttıkça asgari düzeyde istihdam edilmesi gereken %3 engelli memur kontenjanı artmakta olup; cari dönemde kontenjan açığını tamamlayan kurumlar %3'ün üzerinde engelli birey alımı yapmaya devam ederek engelli memur istihdamına katkı sağlamaktadır. Kamuda engelli memur kotasının artırılması 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda değişiklik yapılmasını gerektirmektedir.

Ayrıca Ülkemizde engellilere yönelik istihdam politikaları temelde kota yöntemine dayanmaktadır. Bu kapsamda, kota/kota-ceza yöntemi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 4857 sayılı İş Kanunu ile bu yasalara bağlı çıkartılan yönetmeliklerle düzenlenmiş durumdadır. 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca 50 ve üzeri işçi çalıştıran kamu işyerlerine %4, özel sektör işyerlerine ise %3 oranında engelli istihdam etme yükümlülüğü getirilmiştir. Ayrıca engellilerin işçi olarak istihdam edilmelerinde sorumluluğunu yerine getirmeyen işverenler için cezai yaptırım öngörülmüştür.

Bakanlığımız engellilerin temel hak ve özgürlükleri başta olmak üzere erişilebilirlik ile ilgili ulusal politikaların belirlenmesi, mevzuatın hazırlanması ve bu politikaların hayata geçirilmesi için kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması ile

yükümlü bir kurumdur. Erişilebilirliğin uygulanması tüm kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluğundadır.

Bu kapsamda “herkesin istediği her yere ve her hizmete, bağımsız ve güvenli olarak ulaşabilmesi ve bunları kullanabilmesi” olarak tanımlanan erişilebilirliğin sağlanması ve yaygınlaştırılması hususu yasal güvence altına alınmıştır.

07.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5378 sayılı Engelliler Hakkında 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi ile kamu kullanımına açık binalar ve açık alanların erişilebilir hale getirilmesi zorunlu tutulmuştur.

Anılan Kanunun geçici 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümlerine dayanılarak hazırlanan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği 20.07.2013 yılında yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin amacı; umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarında erişilebilirliğin izleme ve denetimini yapacak olan komisyonların teşkili, çalışma usul ve esasları ile idari para cezalarının uygulanmasına ve genel bütçeye gelir kaydedilen idari para cezası tutarlarının kullanımına ilişkin hususları belirlemektir. Denetimlerde, 2020/3 sayılı Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları Hakkında Genelge ekinde yer alan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları kullanılmaktadır. Buna göre Formlarda yer alan "*" ibareli soruların tümüne "Evet" cevabı verilmesi durumunda komisyonlarca bina, açık alan ve toplu taşıma aracı için “Erişilebilirlik Belgesi” düzenlenmektedir.

“Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları” nda binalarda ve açık alanlarda yatay ve dikey dolaşımda önemli bir bileşen olan rampaların erişilebilirlik standartlarına uygun olarak teknik koşulları belirlenmiş olup söz konusu Formlarda rampaların ölçü ve özelliklerine ilişkin ayrıntılı sorular yer almaktadır.

Ek olarak “TS 9111 Engelliler ve hareket kısıtlılığı bulunan kişiler için binalarda ulaşılabilirlik gerekleri” standardında ve Bakanlığımızca yayımlanan Erişilebilirlik Kılavuzunda, yaya güzergâhında (bahçe girişi, bahçe yolu, bina girişi, bina içi yatay ve dikey dolaşım gibi alanlarda) bulunan seviye farklarının erişilebilir olarak aşılması için rampa yapılması durumunda; rampaların düzenlenmesine ilişkin ayrıntılı ölçü ve özellikler yer almaktadır.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.